MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY
WYDZIAŁ PRASOWY

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

TREŚĆ:

Nr. 121 Warszawa, dnia 3 czerwca, 1927 r.

P R Z E G L Ą D P R A S Y Z A G R A N I C Z N E J.

/B i u l e t y n c o d z i e n n y/.

Nr. 121. x/ Warszawa, dnia 3.czerwca 1927 r.

x/ Ostatnie numery Biuletynu od dnia 30/V. do 2/VI.włącznie uległy mylnej numeracji.

1. S P R A W Y P O L S K I E.

STOSUNKI POLSKO-NIEMIECKIE.

TÄGLICHE RUNDSCHAU 2.VI. donosi, że zapowiedziana wizyta parlamentarzystów polskich w Berlinie zainicjowana przez pacyfistów niemieckich stała się już obecnie nieaktualną. Narazie uchwalone zostało odroczenie tej wizyty na czas nieokreślony, tak że spodziewać się należy, że cała sprawa zostanie zupełnie zaniechana. Przyczyną tego ma być podobno zbyt silna opozycja przeciwko tej wizycie zarówno w Polsce jak w Niemczech.

IBIDEM. pisze, że polskie ministerstwo spraw wewnętrznych zakazało wyświetlania na terenie państwa polskiego filmu firmy Deuling, ponieważ w jej zakładach został wykonany film "Kraj pod krzyżem". Kor. z Katowic pisze o licznych nowych antyniemieckich wystąpieniach b. powstańców na Śląsku. /Powtarza tę informację także "Vossische ztg." z tegoż dnia/ Pismo zaznacza, że "ciągłe wypadki teroru polskich powstańców przeradzają się w hańbę kultury".

BERLINER TAGEBLATT 1.V. Kor. z Wrocławia donosi, że wystąpienia związku powstańców w Bielsku i Goczałkowicach są przez całą prasę niemiecką i polską na G.Śląsku /z wyjątkiem tej, która znajduje się pod wpływem woj. Grażyńskiego/ osądzane są bardzo surowo. Polscy posłowie w sejmie śląskim należący/do różnych partyj, zamierzają bezpośrednio przedstawić tę sprawę marsz. Piłsudskiemu i prosić o przywrócenie normalnych stosunków na polskim G.Śląsku, ponieważ obecnie w najwyższym stopniu zagraża to życiu i mieniu nietylko niemieckiej, ale i polskiej ludności.

THE MANCHESTER GUARDIAN 30.V. W art. wst. omawiając kwestję fortec na granicy wschodniej stanowisko Niemiec, jak również sprzymierzonych, w kwestji inspekcji dokonanych zburzeń - pisze, iż kwestja ta nie posiada faktycznie dużego znaczenia. Jeżeli Niemcy będą obstawać przy swoim dotychczasowem stanowisku będzie to znaczyło iż na pierwszy plan wysuwają punkt widzenia uczuciowy. Żądać koncesji w tej sprawie oznacza to uczynić rzeczą trudniejszą uzyskanie koncesji w kwestjach poważniejszych. Wiele osób odnosi się bardzo sceptycznie do rozbrojenia, wobec tego inspekcja leży w interesie Niemiec. Wszelkie gesty odraczające ewakuację Nadrenji są błędem politycznym. Nawet pruscy junkrzy, dla których jest pogranicze wschodnie "świętym gruntem" powinni to zrozumieć.

POLSKA, ZSRR I PAŃSTWA BAŁTYCKIE.

IL MESSAGGERO 29.V. drukuje kor. z Rygi o stosunkach łotewsko rosyjskich, w której utrzymuje, że polityka Polski i Łotwy jest teraz zu-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

pełnie odmienna; podczas gdy w Polsce czuje się troskę o utrzymanie ścisłego sojuszu politycznego z Francją i wielkiemi mocarstwami w kwestji paktu locarneńskiego, w Rydze i wógóle w państwach bałtyckich wyczuwa się trudność jaką im sprawia konieczność utrzymywania przyjaźni z Rosją bez zmieniania pozycji wobec Ligi Nar. Zagraniczna polityka Łotwy stara się zachować równowagę tem trudniejszą, że minister spraw zagranicznych Cielons, jako socjalista, ma tendencje skrajne-lewicowe i pragnie układów bliższych z Rosją, podczas gdy prawicowa opozycja jest stanowczo temu przeciwna. Prawdopodobnie nowym terenem działalności opozycji będzie traktat z Rosją. Z Polską Łotwa ma kilka kwestyj poważnych do uregulowania, dotyczących kolei i wywłaszczenia dóbr polaków skutkiem reformy rolnej. Łotewska partja socjalistyczna jest przeciwna wszelkiemu odszkodowaniu, jednakże minister Cielens pragnie uregulować te kwestje i stanie się to, jeśli zagraniczna sytuacja Łotwy nie zmieni się.

VOSSISCHE ZTG. 2.VI. Minister Cielens z okazji podpisania traktatu handlowego z Sowietami oświadczył, że w sporze anglo-sowieckim Łotwa zachowa ścisłą neutralność, co zostało zakomunikowane przedstawicielowi rządu sowieckiego. Zasadniczą podstawą polityki zagranicznej jest neutralizacja Łotwy w stosunku do wszystkich konfliktów zewnętrznych. Tylko w ten sposób może Łotwa spełnić swą rolę jako ośrodek handlu i tranzytu między wschodem a zachodem.

PRAWDA 31.V. Kor. z Warszawy donosi o odezwie centralnego komitetu polskiej partji komunistycznej, która mówi między in.: "Wybory komunalne w Warszawie są płomiennym protestem przeciwko wojnie ze ZSRR. Proletarjat polski pod przewodnictwem polskiej partji komunistyczne wypowiada wojnę wojnie i na wojnę imperjalistyczną i kontrrewolucyjną odpowie wojną domową, zbrojnej powstaniem robotników, włościan i żołnierzy socjanej rewolucji.

POLSKA A JUGOSŁAWJA.

WESTMINSTER GAZETTE 30.V. Kor. z Belgradu pisze, że w tamtejszych kołach politycznych mówi się o bardziej ścisłych stosunkach pomiędzy Polską a Jugosławją; stosunki te były zawsze przyjazne. Wysuwa się sugestją, że Polsce może będzie przyznana wolna strefa w jednym z portów w Jugosławji nad Adrjatykiem. Innem rozwiązaniem możliwem jest wejście Polski do M.Entente'y. Kor. dyplom. w związku z powyższą wiadomością pisze, że kwestja wejścia Polski do M.Entente'y była poruszana od szeregu lat, lecz nie została zrealizowana z powodu różnicy poglądów co do polityki wobec Sowietów i Węgier pomiędzy Polską i państwami M.Entente'y.

2. Z A G A D N I E N I A O G O L N E.

POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR.

VOSSISCHE ZTG. 2.V. pisze jakoby w Berlinie miała odbyć się konferencja sowiecka z udziałem Cziczerina i wszystkich posłów zagranicznych oraz delegacyj handlowych. Cziczerin odbędzie konferencję z ministrem Stresemannem i z kanclerzem Marxem, do której przywiązywane jest szczególne znaczenie. Spotkanie Cziczerina z jadącymi z Londynu członkami poselstwa sowieckiego z Rosenholzem na czele oraz całego sowieckie-

go przedstawicielstwa handlowego w obecnych okolicznościach nabiera rozmiaru wielkiej dyplomatycznej konferencji sowieckiej. Udział biorą także Rakowskij z Paryża, Krestinskij oraz przedstawiciel sowietów w Rzymie i delegacja gospodarcza wracająca z Genewy. Poruszenie w kołach dyplomatycznych, wywołane zerwaniem stosunków angielsko-sowieckich potęguje się jeszcze przez pogłoskę o tem, iż rząd litewski przeprowadził rewizję w delegacji handlowej sowietów w Kownie i należy się spodziewać zerwania stosunków dyplomatycznych między Rosję a Litwą. Kowno na zapytanie odpowiedziało, że pogłoski te nie odpowiadają prawdzie.

TAGLICHE RUNDSCHAU 2.V. Kor. z Moskwy donosi, że mowa posła Herricka wywołała wielkie poruszenie w tutejszych kołach rządowych. Z tego wyciągają wniosek, że w krótkim czasie nie należy się spodziewać uznania sowietów przez Stany Zjedn. Ameryki Półn. Rząd sowiecki zamierzał oficjalnie wystąpić przeciwko wycieczkom posła amerykańskiego a ponadto odpowiedzą na nie Litwinow, Rykow i Stalin. Rząd sowiecki jest zdania, że mowa Herricka "conajmniej jest nietaktowna i niegodna obywatela amerykańskiego". Pomimo to rząd sowiecki nie zamierza zaniechać usiłowań nad zbliżeniem do Ameryki. Z Tokjo donoszą, że sowiecki komisarz handlu Anikiew, odjeżdżając wczoraj do Moskwy, oświadczył, że zerwanie z Anglją sprzyjać będzie handlowi sowiecko-japońskiemu. W lipcu powróci, aby poczynić znaczne zamówienia towarów japońskich.

THE TIMES 31.V. Kor. z Berlina pisze, że przyjazd Cziczerina do Berlina wywołuje pewne zaambarasowanie w niemieckich kołach rządowych. Niektóre koła wyrażają nadzieję, że tym razem nie będzie on publicznie dawał wyrazu swym antybrytyjskim uczuciom, jak to czynił podczas poprzednich wizyt w rozmowach z przedstawicielami prasy niemieckiej. Wyraża się nadzieję, że "publicznie" nie uczyni on nic coby postawiło Niemcy - neutralnego pośrednika pomiędzy Zachodem i Wschodem - w fałszywem świetle.

LA TRIBUNA 31.V. Kor. z Moskwy pisze, że Chiny zawsze są głównym przedmiotem troski politycznej Sowietów. Inne problematy, jak Liga Nar., konferencje, stosunki z Polską, a nawet układy z Francją, jakkolwiek ważne, ustępują na plan drugi. Przedewszystkiem Sowiety myślą o przygotowaniu odwetu. Komunizm w Chinach liczy 57.957 członków, podczas gdy w 1925 r. liczył ich tylko 994. Moskwa pragnie za wszelką cenę złączyć się z lewem skrzydłem Kuomintangu, które zaprowadziłoby wielkie reformy socjalne i liczą one tutaj na wpływy trzeciej międzynarodówki moskiewskiej.

3. N O T A T K I I N F O R M A C J E.

PRAWDA 31.V. Publikuje wezwanie do "robotników, włościan, żołnierzy i marynarzy wszystkich ciemiężonych narodów". Czytamy w niem m.in.: "Ustrój kapitalistyczny wiedzie z nieuniknioną koniecznością do wojny. Wobec zwiększającego się z każdym dniem niebezpieczeństwa wytężcie siły do walki z wojną i przygotowującymi ją rozbójnikami. Brońcie rewolucji chińskiej" i t.d.

IBIDEM. Zamieszcza rezolucję kominetu wykonawczego kominternu w sprawie chińskiej oraz w sprawie wystąpienia na plenum komitetu wykonawczego przeciwko jego polityce.

AG:TEL:UNION 2:VI: donosząc o zwołaniu przez sowieckiego komisarza ludowego Woroszyłowa na dni najbliższe do Moskwy konferencji wszystkich głównodowodzących armjami sowieckiemi, podaje, że podróż inspekcyjna Woroszyłowa do granicy sowiecko-polskiej została odroczona:

NEUE FREIE PRESSE 31:V: W art: wst: o dopuszczeniu języka niemieckiego jako trzeciego na międzynarodowej konferencji pracy w Genewie pomimo protestów kilku państw autor pisze, że już z chwilą wejścia Niemców do Ligi Narodów było wiadomo, że wywalczą prawa dla języka niemieckiego: Uchwała konferencji pracy odbije się także na całej Lidze Nar: Jest ona sukcesem idei porozumienia:

THE TIMES 30:V: W art: wst: omawiając konferencję ekonomiczną pisze, że była ona doświadczeniem: Od samego początku panowała atmosfera współpracy: Nie tracąc czasu na akademickie dyskusje w sprawie utopijnego ideału wolnego handlu międzynarodowego konferencja wykazała zrozumienie rzeczywistości przechodząc do omówienia kwestji zmniejszenia taryf: Jednomyślność, osiągnięta w kwestji zmniejszenia tych taryf, jest głównem dziełem konferencji: Konferencja jest bardzo poważnym krokiem w procesie międzynarodowej współpracy:

THE DAILY TELEGRAPH 30:V: pisze, że w Berlinie będą się toczyły rokowania w kwestji udzielenia kredytów Rumunji: Kredyty te mają wynosić 10 miljonów funtów szter: Jednocześnie pewne firmy finansowe w Anglji współpracują między sobą w kwestji udzielenia Rumunji potrzebnych kredytów, koniecznych dla poczynienia szeregu zakupów w Anglji:

THE DAILY TELEGRAPH 31:V: Kor: dypl:, omawiając wysłanie wojennych statków do Aleksandrji, pisze, że ekstremiści egipscy starają się wpłynąć na Zaghul Paszę i wywołać konflikt z Anglją: Jest rzeczą niepotrzebną i mogłoby być błędem doszukiwać się w nacjonalistycznej agitacji ręki bolszewików lub innych intrygantów: Skrajne elementy egipskie starają się wytworzyć zupełnie sztuczną sytuację naprężenia pomiędzy Egiptem i Anglją: Celem ich jest podminowanie wpływów angielskich wogóle i autorytetu militarnego przez uczynienie z armji egipskiej narzędzia politycznego:

THE MORNING POST 31:V: W art: wst:, omawiająo sytuację w Egipcie pisze, że kanał Suezki ma dla imperjum Brytyjskiego wielkie znaczenie: Anglja nie może tam pozwolić na osłabienie swego stanowiska: Egipt nie jest i przez wiele wieków nie będzie zdolny do obrony swej niepodległości: Jeżeliby Anglja wycofała się dzisiaj - miejsce jej zajęłoby jutro jakieś inne państwo:

THE DAILY HERALD 31:V: W art: wst: pisze, że rząd angielski wysłał okręty wojskowe do Egiptu ponieważ ich obecność wpłynie na "niepodległy parlament egipski" w kierunku wyrażenia przez niego zgody na przywrócenie stanowiska Sirdara:

THE TIMES 27:V: Ukazała się nowa książka p:t: "Europe od czasu Waterloo" napisana przez Williama Stearns Davis'a: Autor odnosi się krytycznie do traktatu Wersalskiego, chociaż uważa jego terytorjalne postanowienia, z wyjątkiem tych, które odnoszą się do Polski i G:Śląska, za uzasadnione: Ekonomiczne postanowienia zaś są jego zdaniem niemożliwe nie dlatego, że są niesprawiedliwe, lecz że są niemożliwe do wykonania:

-:-:-:ooo:-:-:-

szych kołach urzędowych. Uczyni ono uznanie Sowietów przez Amerykę rzeczą mniej prawdopodobną, niż kiedykolwiek.

THE DAILY TELEGRAPH z 26/V. Kor. Chicago Tribune pisze, że decyzja Anglji zerwania stosunków z Sowietami została przyjęta z entuzjastycznem uznaniem w państwach bałtyckich. Energiczna akcja Anglji zwiększa nadzieje Łotwy, Estonji i Litwy, iż otrzymają one zapewnienie przeciwko bolszewickiemu niebezpieczeństwu. Polityczni przywódcy tych państw wyrażają nadzieję, iż wyrzucenie komunistów z W.Brytanji zmusi Moskwę do wyparcia się komunistycznej międzynarodówki i do rozpoczęcia nowej polityki zagranicznej, oraz wprowadzenia reform wewnętrznych. W Rydze przewiduje się, że większa część handlu załatwiana w Londynie na przyszłość zostanie przeniesiona do Rygi, Kopenhagi i Berlina.

WESTMINSTER GAZETTE z 25/V.Kor. z Waszyngtonu pisze, iż rząd amerykański uważa, iż Anglja jest usprawiedliwiona, zrywając stosunki z Sowietami. Autor pisze w dalszym ciągu, że Sowiety zakupiły w roku zeszłym bawełny w Stanach Zjednoczonych na sumę 6 miljonów funtów szterlingów, oraz 20 tys. traktorów w ciągu ostatnich trzech lat.

LE TEMPS z 28/V. omawiając w art.wst. konflikt ang.-sowiecki, podkreśla, iż zerwanie stosunków dyplomatycznych przez rząd angielski odpowiada życzeniom poważnej większości narodu angielskiego. Położenie tamy agitacji bolszewickiej, przychylnie było przyjęte również i przez koła robotnicze. Wrażenie, jakie wywarła decyzja angielska na opinję europejską, autor ujmuje w sposób następujący: Nikt nie kwestjonuje uzasadnionych racyj postępowania rządu angielskiego. Niektóre koła wskazują jedynie na możliwość poważnych jego konsekwencyj politycznych i gospodarczych. Natomiast jedyną jego konsekwencją bezpośrednią - zdaniem Temps - będzie zwrócenie uwagi rzędu na niepodobieństwo dalszego tolerowania metod komunistycznych w stosunkach międzynarodowych. Bynajmniej nie chodzi o to, by inne państwa miały opowiedzieć się w tym konflikcie za, lub przeciw jednej ze stron. Stosunki Sowietów z innemi państwami zależne będą od polityki, jaką Moskwa będzie stosować wobec każdego z nich oddzielnie.

W zakończeniu autor zwraca uwagę na akcję niemieckiej prasy prawicowej, która doradza Niemcom wyzyskanie obecnej sytuacji w celu odegrania roli "języczka uwagi". Temps przyłącza się do opinji centrowego dziennika "Germania", że dla Niemiec Locarno jest o wiele ważniejsze od Rapallo i oświadcza, że w obecnym konflikcie "niema miejsca na kalkulacje niemieckie".

PRAWDA z 28/V. W art.wst.pisze: Ciemne siły reakcji światowej grożą wystąpieniem przeciwko Z.S.R.R. Rząd angielski przygotowuje przeciwko Sowietom wojnę. Masy robotnicze Z.S.R.R. z godnością spotkają to niebezpieczeństwo. Najlepsze i najuczciwsze elementy proletarjatu międzynarodowego staną w obronie Z.S.R.R.

PRAWDA z 27/V.W art.wst.pisze, że zerwanie stosunków ang.-sowieckich jest częścią planu walki z Sowietami, do której Anglja stara się wciągnąć inne państwa. Jednak dyplomacja angielska będzie musiała poczynić wiele posunięć celem zrealizowania jednolitego frontu przeciwko związkowi Sowietów. Konkurencja wśród państw i wzrastająca potęga Z.S.R.R. czynią to zadanie trudnem. Zrozumienie grożącego niebezpieczeństwa i gotowość do walki z niem narzuca się Z.S.R.R. i międzynarod.masom robotniczym.